

Byla T-156/04

Électricité de France (EDF)

prieš

Europos Komisiją

„Valstybės pagalba — Prancūzijos valdžios institucijų EDF suteikta pagalba — Sprendimas, kuriuo pagalba pripažįstama nesuderinama su bendrąja rinka ir nurodoma ją susigrąžinti — Pagalbos gavėjo procesinės teisės — Poveikis prekybai tarp valstybių narių — Privataus investuotojo kriterijus“

2009 m. gruodžio 15 d. Bendrojo Teismo (trečioji kolegija) sprendimas. . . . II - 4508

Sprendimo santrauka

- 1. Valstybių teikiama pagalba — Komisijos tyrimas — Administracinė procedūra — Komisijos pareiga oficialiai pranešti suinteresuotiesiems asmenims apie jų teisę pateikti pastabas — Pagalbos gavėjo teisė tinkamai dalyvauti procedūroje
(EB 88 straipsnio 2 dalis; Tarybos reglamento Nr. 659/1999 6 straipsnis)*
- 2. Valstybių teikiama pagalba — Komisijos sprendimas — Teisėtumo vertinimas atsižvelgiant į priimant sprendimą žinomas aplinkybes
(EB 87 straipsnis)*
- 3. Valstybių teikiama pagalba — Poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai — Konkurencijos pažeidimas — Vertinimo kriterijai
(EB 87 straipsnio 1 dalis)*

4. *Valstybių teikiama pagalba — Sąvoka — Apdairaus privataus investuotojo kriterijaus taikymas viešajam investuotojui*
(EB 87 straipsnio 1 dalis)
5. *Valstybių teikiama pagalba — Sąvoka — Valstybė narė pagalbos skirstytoja, esanti mokesčių kreditorė ir vienintelė valstybinės įmonės, kurios kapitalas didinamas atsisakant mokesstinės skolos, akcininkė — Privataus investuotojo kriterijaus taikymas*
(EB 87 straipsnio 1 dalis)

1. EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytame tyrimo etape Komisija privalo informuoti suinteresuotąsias šalis apie galimybę pateikti pastabas. Nors suinteresuotosios šalys negali naudotis teise į gynybą, vis dėlto jos turi teisę dalyvauti Komisijos vykdomoje administracinėje procedūroje tiek, kiek yra tinkama atsižvelgiant į nagrinėjamos bylos aplinkybes. Be to, Komisija turi pradėti oficialią tyrimo procedūrą, pranešdama suinteresuotiesiems asmenims, kai po preliminarų tyrimo ji pagrįstai abejoja nagrinėjamos finansinės priemonės suderinamumu su bendrąja rinka. Iš to išplaukia, kad pranešime apie šios procedūros pradėjimą Komisija negali būti įpareigota pateikti galutinę nagrinėjamos pagalbos analizę, tačiau tam, kad suinteresuotųjų asmenų teisė pateikti pastabas neprarastų prasmės, užtenka, jog Komisija pakankamai apibrėžtų savo tyrimo ribas. Be to, pagal Reglamento Nr. 659/1999 dėl EB 88 straipsnio taikymo 6 straipsnį, kai Komisija nusprendžia pradėti oficialią tyrimo procedūrą, sprendime pradėti procedūrą gali būti tik apibendrinami reikšmingi ginčytini

faktai ir teisės klausimai, pateikiamas pirminis aptariamąs valstybės priemonės įvertinimas, kuriuo siekiama nustatyti, ar tai yra pagalba, ir išdėstomos abejonės dėl pagalbos sutikimo su bendrąja rinka.

Taigi sprendimas pradėti procedūrą turi sudaryti sąlygas suinteresuotosioms šalims veiksmingai dalyvauti oficialioje tyrimo procedūroje, per kurią jos galėtų pateikti savo argumentus. Dėl to pakanka, kad šalys žinotų argumentus, leidusius Komisijai preliminariai nuspręsti, jog nagrinėjama priemonė yra nauja su bendrąja rinka nesuderinama pagalba.

(žr. 106–110 punktus)

2. Kai pateikiamas ieškinys dėl teisės akto panaikinimo, Bendrijos teisės akto teisėtumas turi būti vertinamas atsižvelgiant į jo priėmimo metu buvusias faktines ir teises aplinkybes. Šiuo atveju Komisijos sudėtingas vertinimas turi būti tikrinamas tik pagal vertinimo metu jos turėtus įrodymus. Tokiu atveju Komisijai negalima priekaištauti, kad neatsižvelgė į informaciją, kuri galėjo būti, bet nebuvo jai pateikta per administracinę procedūrą, nes ji nėra įpareigota savo iniciatyva ir remdamasi spėjimais nustatyti, kokios aplinkybės jai galėjo būti nurodytos.

(žr. 125–126 punktus)

Kai valstybės narės suteikta pagalba sustiprina įmonės padėtį, palyginti su kitomis Bendrijos vidaus prekyboje konkuruojančiomis įmonėmis, reikia manyti, kad pagalba turi įtakos šiai prekybai. Šiuo požiūriu aplinkybė, kad ekonominis sektorius buvo liberalizuotas Bendrijos lygiu, gali reikšti realų ar potencialų pagalbos poveikį konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai.

Be to, nebūtina, kad įmonė pagalbos gavėja pati dalyvautų Bendrijos vidaus prekyboje. Iš tikrųjų, kai valstybė narė įmonei suteikia pagalbą, šios įmonės veiklos mastai valstybės viduje gali būti išlaikyti arba išaugti, ir dėl to kitose valstybėse narėse įsikūrusių įmonių galimybės įeiti į šios valstybės narės rinką gali sumažėti. Be to, pagalba įmonei, kuri iki šiol nedalyvavo Bendrijos vidaus prekyboje, gali sudaryti sąlygas jai patekti į kitos valstybės narės rinką.

3. Vertinant, ar nacionalinę priemonę galima laikyti valstybės pagalba, neprivaloma konstatuoti, kad ši pagalba turėjo realios įtakos valstybių narių tarpusavio prekybai ar kad ji realiai iškreipė konkurenciją, o reikia tik išsiaiškinti, ar tokia pagalba gali daryti poveikį tarpusavio prekybai ir iškreipti konkurenciją. Komisija neprivalo atlikti realios padėties atitinkamoje rinkoje, pagalbą gavusių įmonių rinkos dalies, konkuruojančių įmonių pozicijos ir prekybos aptariamomis paslaugomis valstybėse narėse kryptių ekonominės analizės.

(žr. 144–148 punktus)

4. Kai įmonės įstatinis kapitalas priklauso viešosios valdžios institucijoms, pirmiausia reikia įvertinti, ar panašiomis aplinkybėmis privatus investuotojas, kurio dydis galėtų būti palyginamas su viešąjį sektorių admi-

nistruojančių subjektų dydžiu, būtų padaręs tokio paties dydžio įnašą į kapitalą, remdamasis numatomomis atsipirkimo galimybėmis ir nepaisydamas jokių socialinių, regioninės politikos ir sektorialių aspektų.

finansiniais ištekliais ir pirmiausia – iš mokesčių gaunamais ištekliais.

(žr. 230–232 punktus)

Aplinkybė, jog valstybės akcininkės veiksmai yra vertinami lyginant juos su apdairaus privataus investuotojo veiksmais, o bet kurio privataus investuotojo veiksmai nėra taip lyginami, negali būti laikoma vienodo požiūrio į valstybę ir tokių privatų investuotojų pažeidimu, nes valstybės akcininkės ir privataus investuotojo padėtys skiriasi. Iš tiesų, kitaip nei privatus investuotojas, kuris finansuodamas savo investicijas gali remtis tik nuosavais ištekliais, valstybė gali pasinaudoti iš jos viešosios valdžios įgaliojimų vykdymo kylančiais finansiniais ištekliais, pirmiausia gaunamais iš mokesčių. Todėl vien tai, kad valstybė gali pasinaudoti įgyvendinant viešosios valdžios įgaliojimus gaunamais finansiniais ištekliais, neleidžia tvirtinti, jog valstybės veiksmai turi būti pripažįstami kylančiais iš jos viešosios valdžios įgaliojimų. Iš tiesų tokiu atveju apdairaus privataus investuotojo kriterijaus taikymas valstybės akcininkės veiksams galėtų tapti apskritai negalimas ar bent neproporcingai apribotas, nes valstybė dėl savo statuso visuomet gali pasinaudoti įgyvendinant viešosios valdžios įgaliojimus gaunamais

5. Valstybės pagalbos srityje reikia išskirti dvi situacijų rūšis: kai valstybės dalyvavimas yra ekonominio pobūdžio ir kai valstybės dalyvavimas susijęs su viešosios valdžios veiksmais. Jei valstybės dalyvavimas, atsižvelgiant į jo pobūdį, objektą ir siekiamą tikslą, nėra investicija, kurią įgyvendintų privatus investuotojas, jis gali būti pripažįstamas valstybės kaip viešosios valdžios subjekto veiksmais ir todėl jam apdairaus privataus investuotojo kriterijaus negalima taikyti. Ir, atvirkščiai, jei valstybės dalyvavimas, atsižvelgiant į jo pobūdį, objektą ir siekiamą tikslą, yra investicija, kurią galima palyginti su privataus investuotojo investicija, toki dalyvavimą reikia nagrinėti taikant apdairaus privataus investuotojo kriterijų. Tokiu vertinimu siekiama patikrinti, ar panašiomis aplinkybėmis ir remdamasis numatomomis atsipirkimo galimybėmis toks investuotojas būtų padaręs tokio paties dydžio įnašą į kapitalą, nepaisant valstybės dalyvavimo formos ir aplinkybės, kad ji turi galimybę pasinaudoti iš viešosios valdžios įgaliojimų įgyvendinimo, pavyzdžiui, iš mokesčių, gaunamais ištekliais, kurių negalėtų gauti privatus investuotojas.

Kitaip tariant, reikia išnagrinėti priemonę ne vien atsižvelgiant į jos formą, bet ir į pobūdį, objektą bei tikslus, o tam reikia įvertinti visas šias aplinkybes ir atsižvelgti į priemonės kontekstą. Be to, tai reiškia, kad vien aplinkybės, jog valstybės veiksmai buvo įgyvendinti priimant įstatymą, nepakanka norint atmesti galimybę, kad valstybės dalyvavimu įmonės kapitale siekiama ekonominių tikslų, kurių taip pat galėtų siekti privatus investuotojas.

Taigi įvertinus kiekvienos bylos aplinkybes, reikia nustatyti, ar valstybės dalyvavimu įmonės gavėjos kapitale siekiama ekonominių tikslų, kurių taip pat galėtų siekti privatus investuotojas, ir todėl toki dalyvavimą valstybė įgyvendina kaip privačiam ūkio subjektui prilygstantis ūkio subjektas, ar, atvirkščiai, dalyvavimu siekiama viešojo intereso tikslų ir jį reikia pripažinti valstybės, kaip viešosios valdžios subjekto, dalyvavimu ir tokiu atveju valstybės veiksmų negalima lyginti su rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio subjekto ar privataus investuotojo veiksmais.

Todėl reikia išnagrinėti, ar valstybė narė, kuri yra ir viešosios įmonės mokesčių kreditorė, ir vienintelė akcininkė, galėtų pagrįstai remtis privataus investuotojo kriterijumi, kai ji padidina šios įmonės kapitalą atsisakydama mokestinės skolos, ar reikia pripažinti, kad, atsižvelgiant į skolos mokestinį pobūdį ir į tai, jog atsisakydama šios skolos valstybė pasinaudojo savo viešosios valdžios įgaliojimais, Komisija teisėtai nusprendė netaikyti šio kriterijaus nagrinėjamam kapitalo padidimui.

Iš tiesų, kai valstybė narė, būdama vienintelė įmonės akcininkė, padidina šios įmonės kapitalą, pirmiausia siekdama subalansuoti jos balansą, kaip šioje byloje, reikia konstatuoti, kad ji atlieka veiksmus, kuriuos galėtų atlikti privatus investuotojas, ir negalima *a priori* atmesti, jog ji galėtų siekti panašaus tikslo, kokį turėtų ir toks investuotojas. Būtent siekiant nustatyti, ar taip buvo, o tai neleistų ginčijamos priemonės pripažinti valstybės pagalba, reikia patikrinti, ar privataus investuotojo kriterijus buvo tenkinamas.

(žr. 223, 233–237, 246, 258 punktus)